

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za izo-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namen-
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostopna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 71.

Sobota, 5. septembra 1931.

Leto VI.

Oblastna strokovna konferenca za Dravsko banovino.

Zadnja oblastna konferenca svobodnih strokov. organizacij v Dravski banovini je bila dne 4. in 5. februarja 1928. Po težkih notranjih bojih pred to dobo so v sedanjih poslovnih dobi Strokovne komisije nastopili ugodnejši časi. Notranja konsolidacija organizacij se je utrdila in porasle so na članstvu za okoli štiri-deset odstotkov. Nedvomno je to velik uspeh Strokovne komisije in njej priključenih organizacij.

Oblastna konferenca bi se bila morala vršiti že spomladi, vendar je Strokovna komisija sporazumno z organizacijami članicami konferenco odgodila vsaj do jeseni. Ker se bo vršil še ta mesec kongres deželne centrale Urssja v Zagrebu in ker je postalo vprašanje enotnosti delavskih strokovnih organizacij v državi, se je Strokovna komisija odločila, da skliče oblastno konferenco, na kateri izpregovori o splošnih zadevah, o izpremembi statuta deželne centrale in o vprašanju enotnosti svobodnih delavskih strokovnih organizacij v državi.

Kljub težki gospodarski krizi, ki se bolj in bolj občuti, so vendar naše strokovne organizacije večinoma z neverjetno vztrajnostjo hodile od uspeha do uspeha. Kljub vsem udarcem in zlohotnim izigravanjem imamo zaznamovati lep napredek.

Poslovanje strokovne komisije je bilo večinoma administrativno in posredovalno pri akcijah posameznih strok. Sej je imel v tej dobi izvršni odbor 8, ožji odbor 39, izredne seje 3, okrožnih konferenc 9 in eno izredno konferenco. Promet v pisarniških poslih je štel 11.718 pisem. Razentega je bilo izdanih 28 poslovnih okrožnic.

Jako dober utisk na vsakogar mora napraviti tudi pregled podružnic, ki jih imajo posamezne strokovne zveze v banovini. Tako ima: Spl. delavska zveza 18 podružnic, Zveza živilskih delavcev 6, Osrednje društvo lesnih delavcev in sorodnih strok 9, Zveza kovinarjev 10, Zedinjeni železničarji 36, Zveza rudarjev 11, Osrednje društvo oblačilnih delavcev 3, Zveza monopolcev 1, Strokovno društvo strojnikov in kurjačev 2, hotelski, kavarniški in restavratorski uslužbenci 1, Zveza privatnih nameščencev 10, brivci 1, stavbinci 1. — Razen teh obstoja še v banovini močna podružnica grafičarjev.

Ta kratki pregled nam dokazuje, da je med delavstvom po vsej banovini zavest o potrebi strokovne organizacije prodrla do zadnjega kotička.

Glasilo vseh teh organizacij (razen železničarjev, nameščencev in grafičarjev) je »Delavec«, ki izhaja dvakrat na mesec ter je dobro urejen. Prinaša načelne ali aktualne članke in pregled o gibanju predvsem priključenih organizacij. »Delavec« izhaja že 18. leto in je tako rekoč zrasel z organizacijami. Čuti in vidi se, da je prav v tem skupnem listu velika sila, ki pospešuje razvoj in brezvestno bi bilo to skupno glasilo odtegniti delavstvu te ali one organizacije in ga s tem odtrgati iz duhovne vezi z ostalim delavstvom. Naše delavstvo se čuti eno, zato smo prepričani, da bo čuvalo tudi to svoje duhovno središče kakor zasluži. Naj ostane tudi v bodoče vodnik delavskemu strokovnemu gibanju!

Nova ustava razglašena

Razširjenje vlade.

S kraljevim manifestom z dne 3. septembra 1931 je bila razglašena nova ustava kraljevine Jugoslavije.

Na predvečer izdaje manifesta se je vršila kronska seja vlade, na kateri se je razpravljalo o zadevah državne uprave.

Izpopolnjena je bila z ukazom kralja z dne 2. septembra 1931 tudi vlada, in sicer so bili imenovani za ministre brez portfelja Kosta Timotijević, dr. Ivan Paleček, Andro Stanić, Ivan Pucelj, Pavao Matica in dr. Avdo Hasanbegović.

Za gradbenega ministra je bil imenovan dr. Albert Kramer, doslej poslanik v Pragi.

Razrešena sta bila (3. 9. 1931) minister za gradbe ing. Dušan Serbec in minister pravde dr. Svetomir Ljotić.

Ko je bila nova ustava proglašena, je v četrtek, dne 3. septembra, vlada demisionirala, nato pa je novo vlado sestavil zopet general P. Živković iz prejšnjih in novo imenovanih ministrov.

Ustava obseza 120 členov in stopi takoj v veljavo. Novi parlamentarizem bo tvoril senat in poslanska zbornica.

V naslednjem podajamo pregled nove ustave.

Osnovna načela nove ustave.

Nekaj teoretičnih pripomb.

Težišče državne oblasti, način državne uprave in temelji državne politike ostanejo neizpremenjeni.

Po novi ustavi je Jugoslavija dedna in ustavna monarhija. Izvršilna oblast pripada kralju, ki jo vrši po svojih ministrih.

V drugem oddelku nove ustave so našteje **državlanske pravice**: osebna svoboda, nedotakljivost stanovanja, svoboda vere in vesti, svoboda izražanja misli, pravica združevanja in zborovanja, peticijska pravica, svoboda znanosti in umetnosti, pismenska tajnost. Te državlanske pravice so pa ustavno zagotovljene samo v toliko, v kolikor niso omejene po obstoječih zakonih.

Zasebna lastnina je ustavno zagotovljena. Državi pripada **pravica intervencije v sporih med delodajalci in delojemalci**. Predvidena je ustanovitev **gospodarskega sveta** iz gospodarskih strokovnjakov. Gospodarski svet bo imel pravico dajati vladi nasvete. Tak gospodarski svet je predvidevala že Vidovdanska ustava, ni pa nikdar prišlo do njegove ustanovitve.

Zakonodajno oblast vršita **kralj in narodno predstavništvo**. Narodno predstavništvo sestoji iz **senata in narodne skupščine**.

Senat sestoji iz senatorjev, ki so **izvoljeni** in senatorjev, ki jih **imenuje**

kralj. Volilni red za volitev v senat se bo še predpisal s posebnim zakonom. Za te volitve ni v ustavi obljubljena splošna in enaka volilna pravica. Člani senata se volijo za 6 let. Senator mora biti star najmanj 40 let.

Narodna skupščina ima sestojati iz poslancev, ki jih narod **svobodno** izvoli s splošno, enako in direktno volilno pravico. Volilni red se še izda s posebnim zakonom. V ustavi niso predvidena jamstva za svobodo volitev. Ustava tudi ne garantira **tajnosti** volitev. Vprašanje, ali bodo volitve tajne ali javne, se bo rešilo z volilnim zakonom. Isto velja za **žensko volilno pravico**. Narodni poslanec mora biti star najmanj 30 let. Volilno pravico imajo državljani z 21. letom.

Vsak senator ali narodni poslanec predstavlja **ves narod** in torej ni samo zastopnik svojega okraja. V ustavi pa ni določbe, da poslanci niso vezani na navodila svojih volilcev. Narodni poslanec ali senator more predlagati zakonske načrte samo, ako ga podpre najmanj ena petina vseh narodnih poslancev oziroma senatorjev. Da zakonski načrt postane zakon, je treba, da ga sprejmeta narodna skup-

Razen »Delavca« izdaja Strokovna komisija tudi žepni koledar vsako leto.

Poleg vsega tega upravnega in organizatoričnega dela je pa Strok. komisija izvedla več važnih akcij v delavskem interesu. Omenimo naj le imenoma te akcije, ker so našim čitateljem že itak znane po tekočih poročilih ali pa ker so sodelovali pri njih. Predvsem poudarimo, da se je komisija trudila, da se oživotvorijo medstrokovni odbori po delavskih centrih, kar se je pa le deloma obneslo. Premalo je še delovnih moči, da bi taki skupni odbori raznih strok mogli izvajati potrebno agilitetnost bodisi v agitaciji ali pri akcijah.

V letu 1928 so dobile naše organizacije pri volitvah delavskih zaupnikov 347, leta 1931 pa 285. To število zaupnikov je zaradi tega toliko manjše, ker se je leta 1931 železničarjem prepovedalo voliti delavske zaupnike, sicer bi bilo večje kakor ono leta 1928.

Strokovne organizacije so izvedle akcijo za zaščito vajencev, dalje za starostno zavarovanje in proti poslabšanju socialnega zavarovanja sploh. V tem primeru je nad 15.000 po raznih krajih na zborovanjih po-

vedalo (avgusta 1929) svoje stališče v teh vprašanjih. Ta akcija se je ponovila meseca januarja 1930. Okoli 150 odborov in shodov je sklenilo resolucijo, ki je bila poslana v 47 izvodih ministru socialne politike ter po deputacijah predložena pristojnim sreskim načelnikom.

Nadalje je vodila Strokovna komisija akcijo za nezaposlene, akcijo za osemurnik. Dne 3. septembra 1928 je obrtniška zveza in trgovci na svojem shodu zahtevala deseturni delovnik. V protest te zahteve so strokovne organizacije proglašile dveurno protestno stavko ter poslale k velikemu županu posebno deputacijo in obrazložile svoje stališče za osemurni delovnik.

Pomembnejša je bila tudi akcija za podaljšanje stanovanjske zaščite. Ta akcija se je vršila 1928 in 1930.

Strokovna komisija se je udeleževala po svojih zastopnikih tudi anket, ki jih je sklicevala Delavska zbornica. Tako: o stanovanjski zaščiti, o delavskem pravilniku za železničarje, o rudarskem socialnem zakonu, o obrtnem zakonu, o odpiranju in zapiranju trgovin in obra-

ščina in senat in da ga sankcionira kralj.

Poslaniška imuniteta je **omejena**. Za žalitve, klevete in zločine (tudi politične) odgovarjajo poslanci pred rednim sodiščem brez predhodne izročitve od strani zbornice.

Narodno predstavništvo se sklicuje na redno zasedanje vsako leto 20. oktobra. Sklicuje ga kralj in ga tudi razpušča in odreja nove volitve.

Kralj imenuje ministre in jih tudi razrešuje. Ministri ne potrebujejo zaupanja narodne skupščine. Pač pa jih narodna skupščina lahko stavi pod obtožbo zaradi kršitve ustave ali zakonov. Za obtožbo pa je potrebna dvetretjinska večina v narodni skupščini.

Uprava se vrši po banovinah, okrajih in občinah. Sedanjih 9 banovin ostane. Na čelu banovine stoji ban kot predstavnik **vrhovne oblasti**. Organizacija srezov, občin in mest se bo izvršila s posebnimi zakoni.

Banovine in občine so **samoupravna telesa**, stoji pa pod **nadzorstvom vlade**. Organi banovine so banovinski svet, ki se voli na podlagi splošne, enake in direktne (tajnost ni za jamčena!) volilne pravice za 4 leta. Izvršilni organ za banovinsko samoupravo bo **banovinski odbor**, ki ga izvoli banovinski svet iz **svoje srede**. Banovinske uradnike pa imenuje ban na predlog banovinskega odbora. Banovinske uredbe, ki jih sprejme banovinski svet, imajo v dotični banovini moč zakona. Banu pa pristojna pravica, sistirati vsak sklep banovinskega sveta, če misli, da nasprotuje državnim zakonom ali splošnim državnim interesom. Končna odločitev pristojna državnemu svetu. Za veljavnost banovinskega proračuna pa je potrebna **odobritev finančnega ministra**.

Sodišča so **neodvisna** in imajo **soditi po zakonu**. Predvidena je **stalnost in nepremakljivost** sodnikov, vendar stopi ta določba v veljavo **šele po petih letih**.

Državno gospodarstvo se vodi na podlagi **proračuna**, ki ga ima odobriti narodno predstavništvo. Narodna skupščina **nima pravice proračun zviševati**, sme ga pa zmanjševati.

Velja **splošna vojaška obveza**. Pri notranjih nemirih se sme vojska upo-

tov, o osemurniku in 50odstotni dolo-

kladi za čezurno delo. To so glavni posli, s katerimi se je bavila Strokovna komisija v svoji poslovni dobi s pravo vestnostjo in požrtvovalnostjo. Ne omenjamo tu vsega, kar se je še moralo storiti z ozirom na borzo dela, napačno racionalizacijo in nepotrebno zniževanje plač.

Glavno delo, ki se ni tako videlo, pa je bilo organizatorično. Vse to, kar smo tu navedli, dokazuje, da se je Strokovna komisija potrudila z delom, da je tudi imela uspeh, čeprav ne povsod, ker so razmere močnejše. V današnjih razmerah je okrepitev organizacij glavni cilj in ta je bil dosežen v prav veliki meri.

Oblastna konferenca naj torej upošteva to težko delo ter napravi sklepe, ki bodo delo olajšali, to je, vztraja naj na dosedanjih enotnosti in solidarnosti, sklene naj, da podpre novo Strokovno komisijo duhovno in materialno.

Naše strokovno gibanje gre naprej, se razvija in jača, dajmo, da bo nezrušljivo. To zahteva naš značaj in naša zavednost.

rabljati samo na zahtevo pristojne civilne oblasti.

O izpremembah ustave odločata kralj in narodno predstavništvo. Da pride predlog narodne skupščine na izpremembo ustave v razpravo, ga morata sprejeti narodna skupščina in senat s tripetinsko večino.

V primeru vojne, mobilizacije in notranjih nemirov sme kralj z ukazom začasno izdati izredne ukrepe, veljavne za celo državo ali za del države. Ti ukrepi se naknadno predložijo narodnemu predstavništvu v odobritev.

Dokler se ne sestane novo ustanovljeno narodno predstavništvo, bo izdajal kralj zakone na dosedanj način. Vsi sedanji zakoni (tudi zakon o zaščiti države v sedanji obliki) ostanejo še nadalje v veljavi, dokler se na reden način ne izpremeni ali razveljavijo.

Ta kratek pregled nove ustave dokazuje, da ostanejo temelji državne politike, težišče državne oblasti ob sodelovanju naroda in način državne uprave neizpremenjeni, kakor je kralj že svojčas napovedal v razgovoru z dopisnikom Hlavasove tiskovne agencije.

Reorganizacija banovin.

Z zakonom z dne 1. septembra t. l. so bile nekoliko izpremenjene meje področij posameznih banovin. Dravska banovina je dobila v svoje področje Belo krajino (Metliko) in nekaj krajev v Prekmurju. Čabar, ki je bil prideljen Dravski banovini, se zopet priključi Savski banovini.

Belgijski profesor Moulin, ki je bil v Italiji aretiran zaradi špionaže, oziroma protifašističnega delovanja, ker je poslal pismo nekega Abassinija preko meje, je bil obsojen na dve leti ječe pred državnim sodiščem v Rimu. Dva njegovih soobtožencev sta bila obsojena na isto kazen, dva pa oproščena. V tem procesu je bilo značilno, da je učitelj, kateremu je Moulin napravil uslugo, profesorja Moulina obtoževal.

Nemško-avstrijska carinska unija pogorela.

V Haagu so tako razsodili.

Vsi se še spominjamo, kako velik mednarodni diplomatski hrup in dirindaj je nastal, ko sta Nemčija in Avstrija razglasili, da sta sklenili carinsko unijo. Francoski zunanji minister Briand je divjal in rogovilil ter govoril o nameravani nemški revanšni vojni proti Franciji, če skleneta do skrajnosti gospodarsko ruinirati državi Nemčija in Avstrija carinsko unijo, ter s tem olajšata medsebojni gospodarski promet. Izdajstvo je to, so rekli, kršitev mirovnih pogodb itd. Grozno!

V tej burni situaciji je angleška delavska vlada po svojem zunanjem ministru predlagala, da se naj spor predloži v razsodbo haaškemu sodišču. Zgodilo se je tako. In haaško mednarodno sodišče je razsodilo v neprilog carinske unije.

Sklep haaškega razsodišča bi se moralo odobriti Društvo narodov. Vendar se Avstrija in Nemčija že vnaprej odrekata izvedbi carinske unije. Nemčija se pa pripravlja, da sklene carinsko unijo na širši podlagi, to je, obenem z več državami. Radovedni smo, kaj bodo rekli v Ženevi. Ta dogodek namreč prav jasno dokazuje, da zahodnim velisilam ni za splošno ureditev carinskih mej, oziroma za carinsko unijo v Evropi, ampak zgolj za kozmopolitično hegemonijo v Evropi.

V Franciji ne vodijo prave politike sedanji kriminalarji države, zato bi bilo prav, če bi pri bodočih volitvah v zbornico postali najmočnejša stranka socialisti, ki imajo že v sedanji zbornici 107 poslancev.

Vatikan in Mussolini sta se že pobotala.

Sporazum med Vatikanom in Mussolinijem je bil v sredo, dne 2. t. m., v Rimu podpisan. Mussolini je dovolil, da smejo obstojati katoliška društva, ki stoje neposredno pod vodstvom svojih škofov. Škofje bodo imenovali tudi voditelje katoliške akcije iz vrst oseb, ki niso nikdar pri-

padale organizacijam, ki so nasprotne sedanjemu režimu. Katoliška akcija ne sme biti politična in ne sme imeti strankarskih ali stanovskih ustanov. Organizacije tudi ne smejo biti sportne. — Kako si Mussolini misli katoliško akcijo brez politike, bo moral že še pojasniti.

Monarhisti na Španiskem pripravljajo upor.

Komisija za preiskovanje upravnih pregreškov bivše diktatorske vlade, je nenadoma dala zapreti vse člane prejšnje diktatorske vlade. V zaporu so vsi člani vlade Primo de Rivero. Vlada se je odločila za ta korak, ker je zvedela, da namerava jo v nekaj dneh izvesti monarhistično revolucijo. — To akcijo lajša monarhistom stavkovno gibanje sindikalistov, zlasti v Barceloni in Sagrassu, kjer se ponavljajo poulični boji.

Kongres nemških svobodnih strokovnih organizacij.

V Frankfurtu na Meni je v ponedeljek dne 31. avgusta pričel zborovati kongres nemških svobodnih strokovnih organizacij. Nemške strokovne organizacije štejejo štiri in pol milijonov članov. Na kongresu so bile zastopane po delegatih strokovnih organizacij Francija, Avstrija, Čehoslovaška, Švica, Ogrska in Poljska.

Predsednik zveze Leipart je rekel v pozdravnem govoru, da se danes hoče prisiliti delavstvo k temu, da bi se čimbolj odreklo življenjskim potrebščinam. Hočejo zopet imeti delavca, kakor pred tridesetimi leti, ki se je briga samo za delo in spanje. Strokovne organizacije sicer ne žele boja, če bo pa treba, se bodo strokovne organizacije borile za blagostanje delavstva.

Macdonald in delavska stranka.

Macdonald je bil pozvan, da odstopi. Izvršnemu odboru stranke je nato Macdonald pisal pismo, v katerem obžaluje akcijo proti sebi, češ, da so znani razlogi, zakaj je prevzel težko nalogo. Macdonald je hotel s tem obvarovati široke mase pred večjo nesrečo, pred poslabšanjem razmer ter bo, ko izvrši prevzete dolžnosti, podal stranki izčrpno poročilo. Naj ne bo nespornost med nami; gotovo pa veste, da bi težko prekinil svoje delo.

vidno krivuljo. Nad ogradiami in borovci je ostro zapiskalo, nato se valilo nad strehami in grozilo. Samo par sekund — treščilo je v sredino trga. Velik stožec dima se je dvignil proti nebu. V njem so se vrteli kosi strašne opeke, kamenje je frčalo, železo pokalo; trgal se je les vozov in kolesa so se krivenčila v zraku. Med vsem tem so plavala razbita človeška telesa; kosi mesa v scefranih cunjah so krožili med kamenjem in udarjali ob trdo snov; kri je brizgala ter škropila razbeljeno železo. Samo trenutek — in konec je bilo tega divjega plesa.

Na razritih tleh se je krohotala zloba. Mrtva trupla so bila posejana po trgu. Po jarkih so se plazili ljudje brez udov in razmesarjeni konji. Zidovje je bilo zrušeno, iz razvalin je zijalo tramovje.

Granata je opravila svoj posel. Pod razdrto steno visoke hiše sta ležala Stanko in Dana — ubita.

Doma in po svetu.

Izpremenitev banovinskih mej. Še pred izdajo nove ustave so bile deloma izpremenjene banovinske meje. Bela Krajina se je priključila Dravski banovini. Tudi nekaj hrvatskih občin v Medjimurju in v okolici Varaždina se je združilo z Dravsko banovino. K zagrebški banovini pa se je priključil okraj Čabar in tudi slovenske in kočevske občine Osilnica, Draga in Trava, dalje velik del Srema, ki je bil sedaj pod sarajevsko banovino. Tako je Hrvatska upostavljena skoro popolnoma v višjih historičnih mejah in je celo večja, kakor je bila pred vojno, ker ji je pridruženo tudi Medjimurje in del Primorja. K Zetski banovini so pridruženi trije okraji iz stare Srbije s Prizrenom, tako da se je izpolnil sen črnogorskega pesnika: Onam, onamo za brda ona, da vidim Prizren... Te izpremembe so bile v javnosti sprejete z velikim zadovoljstvom.

Zagrebski mesar konkurira. V Zagrebu se občina nekaj briga, kako bi znižala cene kruha. A gre težko. Oderuške cene so tudi pri mesu, ker so cene živine dvakrat nižje, kakor so bile pred dvema letoma. In res se je javil minuli teden mesar, da bo prodajal meso po 6, 8 in 10 Din kilogram. Njemu so sledili mesarji, ki so prodajali meso po 4, 6 in 8 Din. Vprašali so mesarja, kako izhaja z navedenimi cenami, pa je rekel, da še dobro zasluži. Živina tudi pri nas ni dražja.

Carinarnico bodo gradili tudi v Mariboru. Finančno ministrstvo je odobrilo načrte za carinarnico v Mariboru. Vsi objekti carinarnice so preračunani na 19.500.000 Din. Razmerna velik znesek je ta potrebščina.

Rudar v Bosni ponesrečil. V rudniku Kukavice je gori premog. Zasluli so ga s prstjo. Dne 1. avgusta so zemljo zopet odkopali, da pogledajo, če je ogenj ugasnil. V rov sta šla Ivan Ručnik in še en rudar s plinskima maskama. Ručnik je prodril 15 metrov v globino, pa se je nenadoma zgrudil. Isto se je zgodilo s spremljevalcem, ki je hodil za njim in se vračal, ko je opazil nesrečo. Ručnika so sicer kmalu izvlekli iz jame, vendar je bil že mrtev, ker se je zastrupil s strupenimi plini.

Sklepi manjšinskega kongresa v Ženevi. V prvi resoluciji izraža kongres nado, da bo društvo narodov v bodoče bolj upoštevalo vloge kongresa. V drugi resoluciji pravijo, da sta razorožitve in manjšinsko vprašanje med seboj v zvezi, češ, da brez pravične rešitve tega vprašanja ni razorožitve. V svoji zadnji resoluciji opozarja kongres na izvršne rezultate v Estlandiji, kjer je bil uveden poseben sistem kulturne avtonomije ter priporoča, naj bi se enak sistem izvedel tudi po drugih deželah. — Diplomati se malo brigajo za narodne manjšine.

Predsednik mednarodnega urada dela Artur Fontaine je umrl v Ženevi.

Smešna kandidatura. Predsednik nemške republike Hindenburg je že 83 let star mož. V početku leta 1932 poteče njegova poslovna doba, pa bo treba voliti novega predsednika. In nemški nacionalisti že mislijo, da je prišel čas, ko postane — Hugenberg predsednik republike.

Kongres nemških svobodnih strokovnih organizacij v Frankfurtu se je v resoluciji izrekel proti dvojnemu zaslužkarjem, zlasti onim, ki imajo že z eno službo primerno eksistenco.

Pavel Boncour predlaga razorožitev, ki razburja. Francoski socialist Pavel Boncour je predlagal, da naj se oborožena sila vseh držav poveri Društvu narodov, in sicer le z namenom, da se ščiti politično stanje v Evropi.

Bivši španski kralj Alfonz je prišel v čehoslovaško republiko in potuje po deželi. Od tam pojde v Benetke.

Naučite se pravilno kopati na zraku in solncu!

To se pravi, čvrsto nadrgnite svoje telo pred solnčenjem, ko je suho, z

NIVEA-CREME
NIVEA-OLJE olje za kožo in masažo.

Oboje vsebuje, edino svoje vrste, evcerit, snov za nego kože; oboje zmanjšuje nevarnost solnčarice; oboje potemni polt tudi pri oblačnem nebu. NIVEA-CREME Vas ohladi pri vročini. NIVEA-OLJE Vas obvaruje pri neugodnem vremenu pred mrazom in s tem tudi pred prehladom.

NIVEA-CREME: 5 do 22 D.
NIVEA-OLJE: 25 in 35 Din.

Proizvaja Jugosl. P. Belersdorf & Co., d. z. o. z., Maribor, Gregorčičeva 24.

V. P.:

Prijatelji.

Slika iz življenja otrok tik za fronto med svetovno vojno.

(Konec.)

Skozi trg je hitela četa mladih mož. Njihove sence so švigale mimo Stankovih oči in se izgubljale v daljini prašne ceste. — V tem trenutku se je zmisli na prijatelja. Z roko je segel v žep in otipal zavitek s sliko. Od daleč je slišal, kako mu kriči znan glas: »Če me ne bo več nazaj, pošlji to moji ubogi materi!« Dana ga je objela okoli vratu. Star vojak s sivo brado jo je potrepal po licu. Ustrašila se ga je. Stanko jo je stisnil k sebi in jo miril.

»Ranjence peljejo!« so se oglasili otroški glasovi. Po cesti se je počasi pomikala veriga, z belim platnom pokritih voz. Tupatam je molela izpod platna človeška glava, povita v cunje, povezana roka ali razbita noga. Črni obrazi so buljili topo v svet, kakor da se nič ne dogaja okoli njih.

Stanko je spoznal starikevega ranjenca, ki je sedel na nekem vozu. Eno roko je držal v veliki cunjasti vreči, z drugo pa se je oprijemal vozove ograje. Bil je muzikant. Skočil je od zida in pomahal ranjencu. Muzikant ga je opazil in siknil: »Nazaj gremo, domov. S seboj nosimo spomine. Za vse življenje jih je dovolj!« Stegnil je svojo zdravo roko in pokazal z njo na cunjast povoj, v katerem je tičala do komolca njegova druga roka.

»Samo šestnajst nas je ostalo od naše čete, drugim je svinčena toča razbila glave!«

Voz se je zibal po razrezanih tleh in muzikant je hitel pripovedovati. Otroci so se tresli od strahu. Stanko je stal bled pred vrati velike hiše. Dana je slonela na njegovih ramenih, izmučena od boleznih. Stanko je ni čutil. Pozabil je na ves svet, okoli sebe ni videl ničesar. Samo njegove ustnice so nemo brbljale: »Mrtev! mrtev!«

V zraku je bušnilo; železen zinaj je zarezal med nebo in zemljo ne-

Fašistično postopanje.

Strašna grozodejstva italijanskih osvojevalcev v Tripolisu.

Švicarski listi prinašajo apel na Društvo narodov, ki so ga sklenili Mohamedanci in Mohamedanke na nekem zborovanju v Egiptu. Ta apel je podpisala dolga vrsta znamenitih osebnosti v Egiptu, našteva pa grozodejstva, ki jih počenja italijanski osvojevalci v severoafriški provinci Tripolisu. Na koncu apela so sledeča vprašanja:

1. **Mussoliniju:** Ali ste zato opremili armado z najmodernejšim orožjem ter zgradili močno mornarico in orjaško zrakoplovstvo, da z njo zmagujete tako slabotne, neoborožene narode?

2. **Papežu:** Kako morete biti božji namestnik na zemlji, če pripuščate, da se vrši tako barbarstvo in deželi, kjer ste vi varovalec morale in vere?

3. **Evropskim narodom:** Ali je to »civilizacija«, ki jo prinašate v vzhodne dežele?

V spomenici so med drugim opisana tale grozodejstva:

Ljudi, ki niso oblastnikom pogodu, zapode v puščavo, kjer žalostno poginejo, ali pa jih vržejo v klenjene v morje. **Pred kratkim je naplavilo morje 13 takih nesrečnežev na egiptovsko obalo in vsi so bili zvezani samo z eno verigo.**

Pred kratkim so napadli aeroplani vas Al-Kafro in jo uničili z bombami. Ko so letalci opravili svoje delo, so vdrli v vas še vojaki, ki so poropali vse imetje, pomorili moške, posiljevali ženske in, kar je najhujše,

nosečim ženskam so iz teles izrezovali otroke.

Zakrknjeni birokrati in strokovne organizacije.

Nekateri mislijo, da se da ustvariti za strokovne organizacije model. Zvonar sicer napravi model, da vlije zvon in zvon ostane tak, kakršen je bil model; tudi glas mu ostane trajno isti, ki mu ga je »vsilil« model, ker je zvon mrtva stvar. Seveda je tudi dolžnost delavstva, da si ustvari »model« za svoje organizacije. Toda ta »model«, ta oblika mora biti taka, da imajo strokovne organizacije po njem svoboden razmah, to je, da se lahko razvijajo v pravcu, ki je najbolj praktičen. Napadnega mnenja so torej tisti, ki mislijo, da so sami absolutni gospodarji v svojih organizacijah, drugi pa ne. V tem, če kdo osti pristati na evolucijo v razvoju delavskega gibanja, ali če hoče proti praktičnosti izvajati svojo osebno ekspanzijo, ali diktirati v 24 urah tako ali tako izpremembo, dokazuje, da ni lojalen pokretaš. Zdi se mi, da so funkcije narj in odbori šele takrat pravi organizatorji, če so absolutno za sodelovanje in imajo v svojem delovanju tendenco po skupnem delu, tendenco, da bratskih organizacij ne ovirajo v delu, ampak sodelujejo z njimi in zanje. To je povsem nekaj drugega, kakor ono, kar čitamo v nekaterih polemikah o strokovnem gibanju.

Organizacija niso paragrafi, ne pravilniki, ampak duhovno sodelovanje in volja za to.

Tako razumemo delavci organizacijo. Če teh predpogojev ni, je znak, da so krivci tisti, ki nočejo!

Namesto polemike samo to. Kdor hoče, naj razume!

Eno noč dvanajst samomorov. V Budimpešti je bilo izvršenih dne 1. septembra ponoči dvanajst samomorov. Sedem oseb se je zastrupilo, ena je šla pod vlak, dve sta skočili v Dunav, ena si je prerezala žile na roki, ena je šla pod tramvaj.

Delavka! Delavec! Kupuj in zahajaj v lokale, kjer se nahaja tudi Tvoj list »Delavska politika«. Zavedati se moraš, da kdor omalovažuje Tvoj list, tudi ne reflektira na Tvoj denar.

Ko so prišli starčki iz Al-Kafre k generalu prosit milosti, jih je dal vse pomoriti.

Drugod imajo zopet navado, da vlovijo ljudi, jih spravijo v letala, od tod pa jih zmečejo na tla. Tako se je zgodilo 15 Arabcem.

Često se tudi dogaja, da plenijo italijanske čete v vaseh mladeniče, ki jih vtaknejo nato v armado ter prisilijo, da se bore proti lastnim rojakom.

Mohamedanski svet se obrača na vse evropske države in na Društvo narodov, naj napravijo tem strašnim grozodejstvom konec.

Koliko izdajo posamezne države za oboroževanje.

(Po listu »New York Times«)

	Dinarjev
U. S. A.	38.909.000.000
S. S. S. R. (Rusija)	31.843.000.000
Francija	25.682.000.000
Velika Britanija	25.588.000.000
Italija	13.693.000.000
Japonska	13.028.000.000
Indija	11.638.000.000
Nemčija	9.456.000.000
Španija	6.193.000.000
Kitajska	5.185.000.000
Poljska	5.064.000.000
Brazilijska	3.025.000.000
Rumunska	2.950.000.000
Češkoslovaška	2.816.000.000
Jugoslavija	2.774.000.000
Argentina	2.768.000.000
Meksiko	2.548.000.000
Švedska	2.187.000.000
Belgija	1.832.000.000
Holandska	1.169.000.000
Čile	1.590.000.000
Grčija	1.174.000.000
Kanada	1.159.000.000
Madžarska	1.113.000.000
Švica	1.082.000.000
Avstralija	1.012.000.000
Turčija	954.000.000
Finska	904.000.000
Portugalska	900.000.000
Avstrija	798.000.000
Danska	675.000.000
Kuba	662.000.000
Norveška	634.000.000
Egipt	576.000.000
Perzija	543.000.000
Peru	539.000.000
Sijam	524.000.000
Urugvaj	475.000.000
Letonija	433.000.000
Bolgarska	418.000.000
Irska	389.000.000
Kolumbija	354.000.000
Venecuela	334.000.000
Litva	312.000.000
Estonija	304.000.000
Južno-afrik. Unija	271.000.000
Bolivija	191.000.000
Novi Zeland	169.000.000
Salvador	121.000.000
Guatemala	117.000.000
Ekvador	99.000.000
Paragvaj	77.000.000
Haiti	64.000.000
San Domingo	57.000.000
Honduras	53.000.000
Kosta Rika	37.000.000
Panama	33.000.000
Luksemburg	15.000.000
Nikaragua	15.000.000
Liberija	7.000.000
Skupaj	227.542.000.000

Ta ogromni znesek sicer ne pomeni v gospodarstvu popolne izgube, ker se vrši potom njega promet v celotnem gospodarstvu. Kljub temu pa bi se mrtvo naloženo del tega kapitala, če bi bila izvedena vsesplošna razorožitev, lahko porabil v socialni prid človeške družbe in bi vsako leto precej zalegel. Sklenite torej večni mir in olajšajte človeštvu s temi žrtvami življenje in udobnost!

Siromaška pravica za tožbe.

Zadnji čas smo dobili pritožbe delavcev iz raznih krajev. Tako je n. pr. občina Ribnica na Pohorju odklonila delavcu izstavitev ubožnega spričevala, ki je hotel tožiti industrijo Lenarčiča za nadure. Revni delavec, ki je bil itak brezposeln, se je moral nato peljati k srezkemu načelniku v Prevalje, kjer je vložil pritožbo in je dobila potem občina nalog, da izstavi ubožno spričevalo. Nadalje so celo v bližnjih Rušah, kjer je na stotine delavstva, odklonili ubožno spričevalo ženi delavca, ki je tudi radi tega morala potem na srezko načelstvo, kjer so delavki potrdili spričevalo. Opozarjamo vsled tega, da siromaško pravo izrecno določa novi civilnopravni red v §§ 164 do 174, glasom katerih ima pravico do siromaškega prava vsak državljan, ki ne more nositi pravnih stroškov brez ogrožanja za vzdrževanje samega sebe in svoje rodbine. Ako priznavajo takšno pravico našim državljanom tuje države, imajo tudi pripadniki tiste države pri naših sodiščih to siromaško pravo. Takšna uverenja o imovinskem stanju, kojih tiskovine se dobe po 1 Din pri davčnih upravah, morajo izdajati one občinske oblasti, kjer siromašna stranka stanuje ali biva. Ni torej potreba, kakor se dostikrat pomotno misli, da bi bil prosilec ravno pristojen v tisto občino. Zakon torej predpisuje le pogoj, da stranka ni zmožna trpeti stroškov postopanja, in je torej upravičen dobiti siromaško pravico tudi delavec, ki ima samo tak zaslužek, da od njega komaj živi, ali majhen posestnik, ki mu posestvo donaja komaj za preživljanje rodbine.

Zelo pa je tudi razširjeno zmotno mnenje, da je z ubožnim spričevalom že plačan tudi odvnetik. Stranka pa dobi s siromaškim pravom le začasno oprostitve od plačanja taks in drugih državnih pristojbin, ki se plačujejo povodom pravde, t. j. koleke, pričnine, zvedenine in podobno. Advokata dobi stranka na podlagi siromaškega prava le v onih slučajih, kjer je že po zakonu predpisano zastopanje po advokatih, to je zlasti pri tožbah pred okrožnim sodiščem v civilnih zadevah, razen pri ločitvah zakona, kjer advokat ni predpisan. Nadalje lahko stranka na podlagi ubožnega spričevala vložiti tožbo pri sodišču proti toženemu, ki ima bivališče pri drugem sodišču. V tem slučaju pošlje sodišče tožbo onemu drugemu sodišču, ki imenuje potem tam tožitelju s siromaško pravico uradnega zastopnika iz vrst uradnikov državnega tožilstva ali sodišča. Občine, oziroma župani torej siromašnim ljudem nimajo pravice odklanjati izstavitve ubožnih spričeval in bi lahko prizadeti dotičnega župana tožili za odškodnino, če bo moral revež radi tega hoditi pritoževati se na srezko načelstvo. Oškodovani se lahko v takem slučaju obrnejo na naše uradništvo, kjer pa mora biti dogodek popolnoma natančno in resnično popisan in bomo potem mi že našli pota, da takšnemu revežu pripomoremo do njegove zakonite pravice. To velja zlasti sedaj pri tožbah za nadurno delo, katero se nekateri podjetniki še vedno branijo plačevati delavcem.

Maribor.

Usoda konjskega hlapca. Pri nekem mariborskem vinskem veletrgovcu je služil 22 let za konjskega hlapca revež iz okolice Subotice. Te dni pa je hlapca vinski trgovec naenkrat odpustil ter mu plačal za 14-dnevno odpovedno dobo njegovo mezdo. Hlapec je vsa leta pridno in pošteno delal ter pustil pri vinskem trgovcu svojo mladost in vso življenjsko energijo. Ko je bil odpuščen, je vprašal gospodarja, čemu ga sedaj naenkrat meče na cesto, ko ne more nikamor drugam in nima ne doma, ne sorodnikov, a za življenje samo to, kar mu je gospodar izplačal za 14 dni. Gospodar na to vprašanje ni vedel odgovora. Naivni hlapec je šel k advokatu, da ga brani pred vinskim trgovcem. Pa tudi advokat je moral starcu povedati, da mu ne more pomagati, ker ima gospodar le to dolžnost, da hlapcu odpove na 14 dni, pa četudi mu je 100 let poprej delal. Dosluženi hlapec te učenosti ni mogel, pa ni mogel razumeti in hodi še naprej po mestu od človeka do človeka in vprašuje, kako da je to mogoče... Mož ne ve, ne kod ne kam po 22 letih službovanja. Organiziran seveda tudi ni bil nikjer.

Se vedno nadurno delo. Tovarnarji v Mariboru sicer neprestano tožijo o slabih časih. Kljub temu pa nekateri tekstilni tovarnarji še vedno zahtevajo od delavcev nadurno delo, ki ga seve nočejo obenem plačevati s 50% zakonitim poviškom. Ko jih bodo delavci tožili za to plačilo, pa se bodo zopet izgovarjali, da so jih delavci prosili za nadurno delo. Ko so v eni največjih mariborskih tekstilnih tovarn delavci odklonili nadurno delo brez plačila 50% poviška, je tovarnar celo zastopniku Inšpekcije dela izjavil, da se bo že maščeval pozimi in pu-

Naša prava Kolinska cikorija.

stil delati le po 4 dni v tednu. V neki drugi tekstilni tovarni so ravno tako zahtevali nadurno delo brez zakonitega plačila poviška. Ko so delavci to odklonili, so enostavno odpustili iz službe predsednika delavske strokovne organizacije. Slednje se je zgodilo v tovarni Doctor in drug, last industrija dr. Zuckerja, katero vodi ravatelj Fischer Karl in tehnični vodja Bogomil Samal, oba iz Češkoslovaške. Nadurno delo pa je zahteval njihov vodja skladišča g. Mühl, ki je tudi inozemec iz Češkoslovaške. O tej zadevi pa bo še razpravljalo sodišče in se bomo takrat v razmerami v tekstilni tovarni Doctor in drug zopet obširneje pečali. Delavstvo naj zaenkrat na vse to odgovori s temeljito organizacijo vseh delavcev v tovarni Doctor in drug. Vsi za enega, eden za vse — to bo najboljši odgovor naših delavcev bogato plačanim inozemcem, ki nočejo upoštevati našega zakona o zaščiti delavstva.

Gostilna »Ljudski dom« na Ruški cesti 7 je s 1. septembrom naš list, na katerega je bila doslej naročena, odpovedala. To objavljamo v vednost našim naročnikom.

Carinarnica se bo končno vendarle gradila. Kakor poročajo časopisi, je baše ministrstvo te dni odobrilo proračun za zidavo nove carinarnice v Mariboru v znesku Din 19.500.000.— dinarjev. Prvotno je proračun znašal Din 21.500.000.—, ker je bilo predvideno tudi tlakovanje neke ceste. Upamo, da sedaj ne bo več zaprek in da se bo končno z gradnjo carinarnice pričelo.

Prijave za sprejem v dnevno zavetišče se sprejemajo 9. in 10. septembra pri mestnem mladinskem domu v Koroščevi ulici 29. Tiskovine za prošnje dobijo reflektanti pri upravitelstvu zavoda in na mestnem socialnopolitičnem uradu. Šolska vodstva bodo otroke še posebej opozorila pred pričetkom poslovne dobe, ki se prične 16. t. m.

Minuli mesec je bilo v Mariboru rojenih 55 dečkov in 60 deklic. Umrlo je 53 ljudi.

Nameravan zločin ali lahkomišelnost. Minulo nedeljo se je mudil v Oplotnici gostilničar Adolf Bauman iz Poljčan, kjer je bil naprošen, da s svojim avtomobilom popelje nevarno bolnega otroka v mariborsko bolnico. Gosp. Bauman je v spremstvu tamšnjega zdravnika dr. Latnerja in svoje soproge odpeljal okrog 21. ure iz Oplotnice. Med vožnjo pa je naenkrat začutil bolečine na glavi. Ko je ustavil avto, so ugotovili, da je obsterljen, pač pa rana ni bila težje narave. Prisoten zdravnik dr. Latner mu je nudil prvo pomoč, naker je g. Bauman vožnjo nadaljeval. Sreča le, da strel ni hujše zadel g. Baumana, ker bi bila sicer nastala tudi avtomobilska nesreča, ki bi bila lahko terjala še druge žrtve. Če je bil strel oddan z zlobnim namenom ali pa le slučajno, še ni ugotovljeno.

Negzode. Minuli torek je padel raz lestve pomožni delavec Franc Pukl v Orožnovi ulici, pri čemer je zadobil težje telesne poškodbe. — Nek mladi kolekar pa je na Kralja Petra trgu po neprevidnosti podrl starejšo gospo, ki je pri padcu dobila manjše poškodbe na nogi.

Tatvina dvokolesa. V torek, dne 1. t. m., je bilo iz veže neke hiše v Miklošičevi ulici ukradeno moško dvokolo, last g. Ignaca Tirša. Dvokolo je vredno okrog 1400 Din.

Požar. Minuli torek je v bližini Sv. Petra nižje Maribora izbruhnil ogenj v neki viničariji, ki je upepelil streho. Mariborski požarni brambi, ki je kmalu prispela na lice mesta, se je posrečilo ogenj omejiti ter tako preprečiti še večjo nesrečo.

»Priatelj Prirode«, Maribor. V nedeljo, dne 13. septembra, izlet na Sv. Duh. Odhod z vlakom ob pol 6. uri jutraj od koroškega kolodvora do Ruš.

Mislite že sedaj na Vaša zimska oblačila! Največjo izbiro raznovrstnega krzna (čez 300 vrst) imam letos na zalogi po izvanredno nizkih cenah kljub plačilnim olajšavam. L. Ornik, Koroška cesta 9.

Frizerski salon za dame in gospode M. Mareš

se je preselil v moderno opremljene prostore
Gosposka ulica 15.
 Solidna in cenena postrežba!

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Opozorilo staršem! Kupujte za svojo deco sedaj za šolo samo pri nas na Slomškovem trgu 6!

Celje.

Kako postaneš bogat! Že večkrat smo čitali v časopisih, kako je postal ta ali oni milijonar! — V Celju imamo drugo metodo. Neki tovarnar in industrijec ima na primer zaposlene delavce, ki delajo 10 ur na dan. Po dokončanem delu pa hodijo prositi miloščine. T. A. je bil danes pri mojem prijatelju in ga prosil za podporo, češ, da ne zasluži toliko, da bi mogel živeti in je pokazal plačilno kuverto od 23. 8. t. l., ki se glasi:

48 normalnih delovnih ur po Din 1.59 je Din 76.82.

12 nadur po 2.34 je Din 28.06.

60 ur dela zaslužek Din 104.88.

Od tega se odteguje še bolniška blagajna in davek tako, da je delavec dobil za 60 ur tedenskega dela Din 99.80. — Tej konstataciji ni treba dodati komentarja. Že dejstvo samo je krik, ki mora seči vsakemu čustvenemu človeku v dušo. Je krik po remeduri.

Se en dokument. Te dni se je zgledil v prostorih celjske Delavske zbornice star organiziran delavec, ki je izpovedal na zapisnik naslednje: Podpisani Avguštin Pirš, rojen in pristojen v Ponikvo, sem dne 14. 8. iskal dela v kraju Galdovo, občina Topolovac pri Sisku. Ker sem izučen klobučar, sem upal dobiti delo v tamkajšnji tovarni. Šel sem po cesti mimo občinske pisarne. Pri oknu občinske pisarne je sedel občinski beležnik ali kaj sličnega, kateremu ne vem imena in me je poklical v pisarno. Legitimiral sem se mu s potnim listom, izdanim od Jugoslovanskega generalnega konzulata v Münchenu pod No. 3942. Potni list je vidiran 20. 7. 1931 od jugoslovanskega konzulata v Celovcu in je veljaven do 30. sept. 1931. — Pri pregledu potnega lista je opazil občinski beležnik tudi člansko knjižico strokovne organizacije Obči Radnički Savez Jugoslavije. Po pregledu je rekel, da sem socialist in me vprašal, kaj sem po narodnosti. Rekel sem mu »Slovenec«, na kar mi je odgovoril: »Jaz ti bom že delo poskrbel!« Naročil je navzočemu policistu, naj me odvede v občinski zapor. Bil sem čez noč zaprt in zjutraj me je odpeljal stražnik v Sisak. V Sisku sem ostal zopet čez noč, na kar so me odvedli v Zagreb, kjer sem ostal v policijskih zaporih 14 dni, to je do 29. avgusta. Iz Zagreba so me šupirali v Celje, kjer mi je stražar kupil karto do Ponikve, kamor sem se sam odpeljal in se zgledil na občini. Pripominjam, da sem bil član Hutarbeiter-Verbanda v Nemčiji od 22. julija 1905, to je čez 25 let in čim sem prišel v Jugoslavijo, sem vstopil v Obči Radnički Savez Jugoslavije, k profesionalni sekciji, kateri pripadam. Bil sem vedno korekten delavec in nisem bil do sedaj še nikoli kaznovan.

Avguštin Pirš l. r.,

Zapisnik smo priobčili, ne da bi na stvar kaj olepšavali ali kaj dodajali. Ne dvomimo, da bo pristojni državni tožilec predložil celo zadevo kompetentnemu mestu.

Kulturni pregled.

S 187 prekrasnimi fotografijami in besedilom je izšla spominska knjiga o nedavni II. mednarodni delavski olimpiadi na Dunaju. Posneti so vsi važni momenti: sprejeto, bakljada, igra na stadionu, razne tekme, zmagovalci itd. Kdor naroči to knjigo pri centrali »Svobode« v Ljubljani, jo dobi za malenkostno ceno Din 10.—. Pomislite: 187 fotografij za 10 Din! Poleg tega je pa besedilo, ki pojasnjuje vse. Gotovo si jo bo naročil vsakdo, ki je bil na olimpiadi, da bo imel doma trajen spomin nanjo. Naroče naj si jo pa tudi drugi, zlasti podružnice »Svobode« in druge delavske organizacije. Naročite jo hitro, najkasneje do 20. t. m.! — Oziramo se samo na naročila, ki jim je priložena naročnina Din 10.—. Na poštni položnici napišite zgoraj: »Ol. spis«, da ne bi denarja pomotoma porabili za list.

Centrala »Svoboda«, Ljubljana, poštni predal 290.

Studenci pri Mariboru

Zahvala. Podružnica »Svobode« v Studencih pri Mariboru se tem potom zahvaljuje vsem darovalcem za krasne dobrote, katere je društvo sprejelo ob priliki tombole dne 2. avgusta t. l. Odbor.

Društveno opozorilo. Podružnica »Svobode« v Studencih naznanja vsem članom in članicam, kakor tudi staršem društvenega naraščaja, da se v kratkem začnejo zopet igralne vaje, in sicer: vsak torek in petek od 15. do 17. ure za moški in ženski naraščaj, zvečer od 19. do 21. ure pa za članice in člane. Uradne ure v tajništvu so vsako sredo in soboto od 18. do 20. ure, kjer se sprejemajo tudi novi društveni člani. Delavski starši se naprošajo, da pošljejo svoje otroke k društvu. Družnost.

Ptuj.

Delavski kolesarski odsek »Svobode« v Ptuj priredi v nedeljo, dne 6. septembra 1931, kolesarsko dirko Ptuj—Račje—Ptuj, cilj pred gostilno Pogačnik na Bregu pri Ptuj. Odhod dirkačev ob 14.30. Po dirki ob 16. uri se vrši veselica v prostorih hotela »Slon«. Vstopnina Din 5.—. K obilni udeležbi vabi odbor.

Tudi Ti

delavec in nameščenec, moraš razmišljati, kako boš najbolje branil svoje interese.

Pomni! Tvoje edino orožje je dobro razširjen in neodvisen delavski list; zato naj bo Tvoja naloga, pridobiti »Delavski Politik« vsaj enega novega naročnika, katere se je ves čas svojega izhajanja odločno borila za izboljšanje bednega položaja delavcev.

Da zamore »Delavska Politika« vršiti nalogo v polni meri, moraš tudi Ti pomagati s tem, da jo širiš in ji pridobivaš nove čitatelje, oziroma naročnike.

Meh za smeh.

Praktičen zamorec.

V strašni zimi najdejo na cesti prezeblega zamorca, nalože ga na voz in odpeljejo na rešilno postajo. Zdravnik pravi: »Brž mu dajte konjaka, dva naj ga držita, eden naj mu pa vli-va konjak v usta.«

Ta čas se zamorec zave in zakliče: »Ne tako, gospod! En mož naj drži, dva pa vlivata konjak.«

Pri brivcu.

— Ali brusite tudi britve?
— Da, gospod.
— Izvolite torej nabrusiti britev, s katero me brijete.

Vsak zaveden, strokovno in kulturno organizirani delavec mora imeti doma predvsem delavski časopis. Mesečna naročnina »Delavske Politike« znaša Din 10.—, kdor pa tudi tega zneska ne zmora sam plačati, naj si jo naroči skupno s svojim bližnjim sodrugom.

Sodružica! Sodrug! Ne zamudita nobene priložnosti, da opozorita so-trpina in prijatelja, ki še nima »Delavske Politike« naročene, da mora biti predvsem naročnik svojega delavskega lista.

Čim več naročnikov in čitateljev »Delavske Politike«, tem več borcev za delavske pravice!

Vsakdo mora čitati Fr. Zgečevno knjigo

o spolni vzgoji

Stane 8 Din in se dobi v vseh knjigarnah.

Nalagajte

svoje prihranke

v štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovski trg št. 6.

Naznanilo.

Cenj. občinstvu naznanjam, da sem prevzel s 1. septembrom 1931

brivski salon Rudolf Štern
v Studencih pri Mariboru, Aleksandrova cesta 17.

V popolnoma novo renoviranih in higijensko opremljenih prostorih sem otvoril tudi damski oddelek.

Za obilno udeležbo se priporoča

Alojz Prelog

Studenci pri Mariboru, Aleksandrova cesta 17.

Za šolo kupujemo samo na Slomškovem trgu šte. 6. Ljudska tiskarna Maribor.

Podružnica »Svobode« v Studencih pri Mariboru priredi v nedeljo, dne 13. septembra t. l. v lo-kalih gostilne gosp. Mrz-a

VINSKO TRGATEV.

Na sporedu je pite, ples itd. — Ker je čisti dobitek namenjen za nabavo društvenih potrebščin, se društvo priporoča za obilen obisk. — Vstopnina prosta. — Začetek ob 15. uri.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKE DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 7% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Senovu pri Rajhenburgu. Član te zadruge lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 D, vpisnina 250 D

NAČELSTVO.

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET:	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2
in Veletgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode uverili o resničnosti naših navedb, Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!

Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno:

Pazite se pred ponaredbami!

Vrsta
Tek. šte.
Prodajna cena
Din
Prodajna cena
50
Pazite na gornjo ceno